

کمتر از ۳ درصد مردان با ازدواج موقت مخالفند

صیغه: نیاز مالی، مبنای تحقیر زن ایرانی

درباره ی صیغه (ازدواج موقت) تاثیر و تبعات اجتماعی و حقوقی آن بر زندگی زنان مطالب متعددی منتشر شده است. همه ی آنچه تاکنون منتشر شده صرفاً بیان دیدگاه‌های نظری افراد بوده است اما در یکی از نشست‌های گروه «مطالعات زنان انجمن جامعه‌شناسی» زمینه‌ها و پیامدهای ازدواج موقت برای زنان مورد بررسی قرار گرفت. شاید جمع‌بندی این نشست بتواند پاسخ‌گوی بسیاری از مسائل برای هر دو گروه موافق و مخالف باشد.

در ایران امروز ازدواج موقت همخوان با زندگی مدرنیته نیست و اگر رواج باید با مشکلاتی روبرو می‌شویم که فعلاً نداریم. یعنی نه تنها مشکلات گذشته را داریم بلکه مشکلات جدیدی هم به زندگی ما افزوده می‌شود.

درباره ی صیغه (ازدواج موقت) تاثیر و تبعات اجتماعی و حقوقی آن بر زندگی زنان مطالب متعددی منتشر شده است. همه ی آنچه تاکنون منتشر شده صرفاً بیان دیدگاه‌های نظری افراد بوده است اما در یکی از نشست‌های گروه «مطالعات زنان انجمن جامعه‌شناسی» زمینه‌ها و پیامدهای ازدواج موقت برای زنان مورد بررسی قرار گرفت. شاید جمع‌بندی این نشست بتواند پاسخ‌گوی بسیاری از مسائل برای هر دو گروه موافق و مخالف باشد.

در ایران امروز ازدواج موقت همخوان با زندگی مدرنیته نیست و اگر رواج باید با مشکلاتی روبرو می‌شویم که فعلاً نداریم. یعنی نه تنها مشکلات گذشته را داریم بلکه مشکلات جدیدی هم به زندگی ما افزوده می‌شود.

با توجه به روند شکل‌گیری نهاد خانواده هسته می‌توان گفت در حال حاضر در غرب انواع و اقسام خانواده وجود دارد. در ایران هم در کنار خانواده هسته‌ای، با اشکال دیگر خانواده، مانند مادر و کودک تنها، پدر و کودک تنها یا خانواده بدون فرزند که نمی‌خواهند فرزند داشته باشند، روبرو هستیم. شرایط اجتماعی جدید مشکلات اجتماعی را به همراه دارد. در همه دنیا سیاستمداران محافظه کار از برگشت به ارزش‌های خانواده صحبت می‌کنند. در ایران خانواده ارزش بالایی دارد. در خانواده ما قبل مدرن مردان رئیس خانواده بودند. در خانواده مدرن عضو خانواده هستند. شکل کنونی خانواده بعد از انقلاب صنعتی به وجود آمده و عشق عامل اصلی شکل‌گیری خانواده است و در مقابل وفاداری هم مطرح می‌شود. در حالی که در غرب حتی در روابط خارج از ازدواج وفاداری مهم است و خیانت باعث تمام شدن رابطه می‌شود، اما ترویج ازدواج موقت سبب عدم وفاداری می‌گردد.

۹۶ درصد زنان مخالف ازدواج موقت

در ترویج ازدواج موقت اصلاً مسأله زنان در میان نیست و نگاه کاملاً مردانه است. براساس آمارهایی که از تحقیق درباره ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در سال ۱۳۸۲ به دست آمده ۲/۸۷ درصد مردان و ۹۶

با هنجار کردن ازدواج موقت، خانواده، مداوم در معرض خطر قرار می‌گیرد

نشان داده شود و دولت‌ها در زندگی خانوادگی دخالت نکنند، اما امکاناتی به وجود می‌آورند که براساس آن افراد انتخاب آزادانه داشته باشند. دغدغه‌ی عده‌ای در ایران بالا رفتن سن ازدواج در کشورمان است، اما این یک پدیده جهانی است. به جای راه انداختن ازدواج دانشجویی و ازدواج دختران دبیرستانی که در اصل وسیله‌ای برای ممانعت از ادامه تحصیل زنان است اجازه دهند مردم خودشان راه بهتر را انتخاب کنند. نباید همه مسائل به دوش خانواده‌ها بیفتد، و بایستی با آموزش مهارت‌های زندگی، ایجاد شغل، تغییر در قوانین خانواده (به گونه‌ای که حقوق زنان در نظر گرفته شود) برای کاهش مشکلات خانواده‌ها قدم برداشت.

دفتر ازدواج موقت و خانه اجاره‌ای

در این مورد تحقیقی انجام شده که در آن جامعه آماری ۲۸ نفر بوده که یا در عقد موقت بودند یا مدت

ضابطه‌مند شدن یعنی چه؟ فایده آن برای جامعه چیست؟ بعد از یک ازدواج موقت یک ساله منجر به حاملگی، زن چطور باید مرد را پیدا کند؟ اگر مرد توانایی ازدواج دائم نداشته باشد حالا چطور می‌تواند از زن نگهداری کند؟ بچه را باید چه کند؟ به مادر بسپارد؟ به خانواده خودش بدهد؟ اگر متاهل باشد چه اتفاقی برای زن و کودکش خواهد افتاد؟ بنابراین باید گفت دولت به جای اینکه وظایف خود را به درستی انجام دهد نباید آنها را به خانواده‌ها تحمیل کند.

خوشحالی وزیر از ازدواج موقت

وزیر آموزش و پرورش که از ازدواج دختران دانش‌آموز ابراز خرسندی می‌کند آیا به پیامدهای آن نیز فکر کرده است؟ اگر نوجوانان ازدواج موقت کنند کجا باید زندگی متاهلی داشته باشند؟ در خانه پدر و مادر؟ خانواده‌ای که پسرش هر روز یک صیغه به خانه می‌آورد دیگر چه خانواده‌ای خواهد بود؟ اگر دولت نتواند به اندازه نیاز کار ایجاد کند، پدر و مادر باید خرج فرزندانشان را بدهند؟ با هنجار کردن ازدواج موقت، خانواده، مداوم در معرض خطر قرار می‌گیرد. برای مشکلات امروزی باید راه حل‌های امروزی یافت. در کشورهای دیگر سعی می‌شود راه زندگی به جوانان

آن تمام شده بود. زمان عقد بین حداقل ۱ ساعت و حداکثر ۹۹ سال متغیر بود. اکثراً زمانی که عقد موقت می‌شوند بیوه هستند، البته در بین موردهای این تحقیق یک دختر مجرد ۲۵ ساله که با مرد پولدار ۵۲ ساله ازدواج موقت ۹۹ ساله کرده بود وجود داشت که با هم مشکل پیدا کرده بودند. در این تحقیق سن زنان بین ۲۵ تا ۵۲ سال بود و بیشتر آنان شاغل نبودند. برخی پرستار سالمند یا کارکنان خدماتی بودند، یک مورد هم وکیل بود. اغلب این زنان به علت نداشتن شغل و سرپناه، به ازدواج موقت تن داده بودند.

اما زنان از فرط استیصال مجبور به صیغه می‌شوند هر چند درآمد اندکی برای آنها دارد.

عامل اقتصادی انگیزه این دسته از زنان است. می‌توان گفت این عمل به نوعی سوءاستفاده از قوانین است و به کرامت زن خدشه وارد می‌کند، همین طور به آسیب‌های اجتماعی دامن می‌زند.

دسته دیگر از زنان به علت نیاز جنسی و عاطفی ازدواج موقت می‌کنند. این زنان در شرایطی نیستند که بتوانند ازدواج دائم داشته باشند و برای این دسته نیازهای عاطفی بر نیازهای جنسی تقدم دارد. برخی به علت ترس از تنهایی و نیاز به هم صحبت، صیغه می‌شوند.

دسته بعدی به علت ترکیب نیاز مالی و عاطفی و جنسی تن به ازدواج موقت می‌دهند. اینها کسانی هستند که قرض دارند یا سرپرست کودکان خود هستند و به علت داشتن فرزند، امکان ازدواج دائم ندارند و از روی ناچاری صیغه می‌شوند.

رضایت زنان از ازدواج موقت بر اساس مدت صیغه

صیغه ۹۹ ساله

آن دسته از زنانی که صیغه ۹۹ ساله می‌شوند چون شبیه ازدواج دائم است رضایت بیشتری از این ازدواج دارند. منتها مشکلی که برای اینها به وجود می‌آید ندادن سهم ارث فرزندان این زنان از سوی فرزندان مرد حاصل از ازدواج دائم است.

صیغه بین ۴ تا ۵ ماه

در این مدل، زنان به علت به وجود آمدن وابستگی عاطفی، رضایت عاطفی و جنسی دارند، اما این دغدغه را دارند که با پایان یافتن این مدت اگر مرد مایل به تمدید صیغه نباشد چه کنند؟ در طول مدت صیغه تنش درونی دارند و معتقدند اگر مردی که به او دل بستگی پیدا کرده‌اند حاضر به ادامه رابطه نباشد ضربه اصلی را زنها می‌خورند. اگر که مرد متاهل باشد، افزون بر تنش‌های درونی، احساس گناه هم دارند. این زنان اغلب مهریه ناقص دریافت می‌کنند و تازه مورد باج‌گیری مردان هم قرار می‌گیرند.

کمتر از ۴ یا ۵ ماه

در این گروه رضایت عاطفی جنسی متفاوت است. در این دسته نیاز عاطفی مطرح نیست بلکه نیاز مالی پررنگ است. یکی از مصاحبه‌شوندگان این گروه

می‌گوید به علت تعدد روابط شوهرش با زنان دیگر، به تهران مهاجرت کرده است و در تهران با مردی آشنا شده که علاوه بر گرفتن ۳ میلیون و نیم پس اندازش، او را تهدید می‌کند که از روابط وی با او فیلم گرفته است. بعد از جدا شدن از او به دنبال سرپناه، خانه‌ای را پیدا می‌کند که بعد می‌فهمد همخانه‌ای‌هایش روسپی‌اند، او هم روسپی می‌شود؛ اما بعد دفتر ازدواج موقت را پیدا می‌کند و از آن به بعد صیغه می‌شود و معتقد است به او آرامش روحی می‌دهد. او حتی زمانی که مهریه کامل دریافت می‌کند باز هم ناراضی است چون به آینده فکر می‌کند البته در بیشتر مواقع مهریه کافی دریافت نمی‌کند.

زنانی که به صیغه شدن به عنوان یک شغل نگاه می‌کنند معتقدند وابستگی عاطفی نباید پیدا کنند و گرنه ضرر می‌کنند. این زنان نگاه منفی جامعه به خود را دارند و نگران آینده خود هستند چرا که معتقدند هیچ کس حاضر به ازدواج دائم با آنها نمی‌شود.

دسته‌ای دیگر اما موافق ازدواج موقت هستند به دلیل سابقه تلخی که از جدایی دارند و سخت طلاق گرفته‌اند. به علت عدم مسئولیت‌پذیری و آزادی این نوع ازدواج را برای زنان بیوه مناسب می‌دانند.

واکنش جامعه نسبت به ازدواج موقت

این زنان ازدواج موقت خود را پنهان می‌کنند و اگر خانواده‌هایشان به طور تصادفی متوجه این امر شوند مخالفت می‌کنند. برخی زنان به فرزندانشان اطلاع می‌دهند. مردها هم این نوع ازدواج را مخفی می‌کنند و اگر خانواده به طور تصادفی بفهمد به این زنان نسبت ناروا می‌دهند، بی‌احترامی می‌کنند و از تبدیل ازدواج موقت به دائم ممانعت می‌کنند.

سلامت ازدواج موقت

در ایران آموزش جنسی نداریم و افراد آگاهی کمی در این زمینه دارند. زنانی که صیغه می‌شوند تحصیلات پایینی دارند و اطلاع چندانی از سلامت جنسی ندارند. از ایدز و هپاتیت چیزی نمی‌دانند. این زنان در معرض خشونت جنسی هستند و مردان از آنها درخواست‌های غیرمترعارف جنسی دارند. مردها فکر می‌کنند با تهدید و دادن پول حق دارند هر برخوردی با این زنان داشته باشند. در واقع برخی از مردها از نظر این زنان خیلی وحشی هستند.

ازدواج موقت مردان از دید زنان صیغه رو

به نظر زنان، ازدواج موقت مردان مجرد طبیعی است و زنان، مردان مجرد را ترجیح می‌دهند. اما ازدواج موقت مردان متاهل را هوسرانی می‌دانند. برخی از مردان متاهل به زنان صیغه رو درباره ازدواج موقت خود دلایلی مثل سرد مزاجی همسر، بیرون آوردن رحم و خشک و بی‌احساس بودن را عنوان می‌کنند.

به علاوه این مساله می‌تواند سبب کاهش شانس ازدواج دائم زنان و دختران شده و پیامدهای دیگری برای جامعه داشته باشد.

این زنان بیشتر توسط یک دفتر مشاوره ازدواج موقت در تهرانپارس مردان را انتخاب می‌کنند. در اینجا حق انتخاب با زن است. مردان به این مرکز مراجعه و مشخصات خود را ارائه می‌کنند. زنان براساس این مشخصات مردان را انتخاب و ازدواج موقت می‌کنند. مسوول این دفتر، به آنها اتاق یا خانه اجاره می‌دهد که اجاره بها را باید مرد پرداخت کند. زنان در صورت تمایل بعد از پایان مدت صیغه یا مجدداً با آن مرد دوباره صیغه می‌شوند یا اگر نخواهند بعد از پایان عده با دیگری ازدواج موقت می‌کنند. در این مرکز صیغه‌نامه و حق فسخ (که براساس قوانین به زن واگذار شده) داده می‌شود.

دلایل صیغه شدن

زنانی که صیغه می‌شوند معمولاً پیشینه‌ای از آسیب‌های اجتماعی دارند یا مطلقه‌اند یا معمولاً همسرانشان مشکل اعتیاد، خیانت، خشونت خانگی و یا عدم مسئولیت‌پذیری داشته‌اند.

در ترویج ازدواج موقت اصلاً مساله زنان در میان نیست و نگاه کاملاً مردانه است

دلایل صیغه شدن زنان را می‌توان موارد زیر عنوان کرد:

۱- نیاز مالی

۲- نیاز عاطفی و جنسی

۳- ترکیب نیاز مالی و نیاز عاطفی و جنسی

البته نیاز مالی اصلی‌ترین دلیل صیغه شدن زنها است. بهزیستی و کمیته امداد کمک‌های ناچیزی می‌دهند که کفاف زندگی این زنان را نمی‌کند. بنابراین سیستم رفاه اجتماعی ضعیف ایران یکی از دلایل صیغه شدن این زنهاست. زنان برای ورود به بازار کار هم مشکل دارند و معمولاً به زنان دستمزد مناسب داده نمی‌شود و ورود آنها به بازار کار سخت‌تر از مردان است.

در احادیث اسلامی این ازدواج به مردانی که تمکن مالی ندارند پیشنهاد شده است چطور این مردان می‌توانند مشکلات این زنان را برطرف کنند؟